

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на го год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорац» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Доноси пошту се уредниш-
тву. Рукопис се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 2. Јула.

Сто година навршило се ове године, како је био на црногорски пријесто један од најзначајнијих владалаца Црне Горе: Петар I. Петровић Његуш, свети владика.

Читав један вијек стоји за нама, цуи разноврсних мијења, кроз које је пролазила Црна Гора од то доба.

А на почетку тога вијека, као крајеуголни камен Црне Горе и њене новије историје, стоји свијетла личност светога владике, оснивача и утемељитеља државе црногорске.

Каква разлика између 1873 и 1883! Колика ли је сума рада и напора, муке и жртва требала, па да се испуни раздобље од читавог једног вијека и да се створи та огромна разлика, коју данас видимо и биљежимо између онога доба и данашњег!

Да устану из својих гробова они стари јунаци закрвављених племена, који су градили од свакога племена по једну државу и ударили погранично коље између Доњег Краја и Бајица, би ли могли познати данашње Црне Горе?

Познали би је без сумње по једноме знаку, по основној црти њеној која је остала иста и која се, ако Бог да, никад мијењати не ће: познали би је по стародавном јунаштву црногорском које се и у наше дане засвијетлило исто онако као што бијаше свијетло у доба дивнијих побједника Махмуд-паше и Белелаз-паше.

Али је не би познали по многом другом којечему, јер заман би и пр. тражили погранично коље између једнога и другог племена, заман би тражили међе између државе цетињске и добреке.

Оборено је давно то коље и макнуто далеко, врло далеко, на ушће од Бојане и на планине херцеговачке, на обронке Мокре Горе и Јастребице. Нестало је давно разлике између племена и племена и сва су претворена у једно велико братство, које у слози и љубави стоји под кровом заједничке отаџбине а под моћним крилом свога владајућег дома, и ради складно на општим и заједничким задацима цијелога народа.

Мисао државна и народна давно је изашла из тијеснога круга братства и племена, гдје се није ни могла развијати како ваља, и узела је на себе облик чисте и размјере праве који јој приличи. Она је развалила тијесне ограде племенске одвојености, и спојила у једну нераздвојну и неразлучну цјелину васцијели народ и на тај начин сложила и повисила снагу његову која се прије тропила и слабила у међусобицима заједницама, усредиштила је на једноме мјесту и у једнијема рукама, одакле се по мудрој разбору управља онамо кудијен треба. Она се данас већ тако јако ушла у душу и срце цијелога народа црногорскога, почињући од највише куће његове па до најниже појатице, да га никаква сила на свијету не би кадра била одатле ишчунати.

Наши стари, из доба светога владике, видјели би дакле данас у томе различну Црну Гору, али та разлика само би годила доброј души њиховој и они би се мирно и спокојно вратили у своје гробове, јер би знали да Црна Гора данас није ништа мања у јунаштву својих синова, а да је много већа и пространија у границама својима и много снажнија у слози и љубави свеколике своје дјече, кроз

проникнуте мишљу заједнице државне и народне, којом су сви оласани.

Ми, који данас стојимо на другој крају читавога једног вијека и који се дичимо и поносимо данашњим стањем наше државе, ваља да се дубоко поклонимо пред оним генијем који је засновао данашњу Црну Гору, и да се с највишом благодарношћу сјетимо онога великог владоца нашег који је здрава, једра и вјечно трајна начела положио у темељ наше државе, начела која ће јој и данас и вагда ваљати како за унутрашњу тако и за спољашњу политику њену.

То је учинио свете успомене владика Петар I. Петровић Његуш.

Ваља смо ми данас у стању схватити како је тежак, огроман и замалан задатак био, који је свети владика преда се ставио. Ваља само памети да се вратимо у оно доба пријед сто година, и, колико можемо очима данашњег вијека, да уочимо људе и прилике из онога доба, па ћемо тек приближно моћи одијелити, с коликим је и каквим тежкоћама свети владика имао да се бори, док је своју цијелу постигао и Црну Гору слогом и измирењем њенога народа везао у једну државну и народну цјелину.

Истина, јединство крви и вјере везивало је и тада као и вагда све Црногорце у једну цјелину, и оно се увијек најсјајнијим дјелима засвједочавало према трећему, нарочито према Турчину; али чим је престала та потреба да се Црна Гора брани од трећег, сваки Црногорац враћао се у оно доба на своје огњиште као у своју државу и сваки је живио према свом најближем сусједу на кремену од пушке. Сваки је био сам за себе држава, сваки сам себи судија, а слабо је ко марио за напрелак опште куће, за благо и срећу своје домовине, за њено унутрашње и спољашње проширење и процвјетање. Отуда је долазило, да су поједина братства и племена, не познајући над собом вишега суда ни господарства, водила међу собом за најмању ситницу праве ратове и били крваве бојеве, у којима је више пута толико мртвијех глава на мјесту остајало.

Искоријенити то од старина у срце и душу засађено осјећање личне и племенске суверености, сломити јако развијени лични и племенски индивидуализам и подчинити га општој вољи и општијем потребама и интересима отаџбине, то није мала ни ласна ствар, нарочито у народа проста.

За рјешење тога тежкога задатка баш је требао човјек као што бјеше свети владика, обдарен својствима великога ума, племенита срца и примјерна живота, својствима која су му још за живота стварала око главе чаробни за масу народа нимбус светиње.

Само тијем својствима оснажен могао је свети владика приступити рјешењу свога задатка: да измири и споји међу собом закрвављена племена и да Црну Гору постави на темељ државнога и народнога јединства, да Црногорце истргне из племенске усамљености и да их све споји и састави у једној и нераздјелној отаџбини.

Своје успјехе постигао је свети владика највише с кретом у руци, јер мудрости његовој није се могла отети мисао, да од крета нема снажнијег оруђја, кад ваља моралним средствима утјепати на масу народа, коју у крвавијем заједницама физичка сила може за један мах сломити, но никада трајно измирити и на пут слоге и љубави извести.

Кретом мира и љубави дакле прекретно је свети владика Црну Гору и повратио сву браћу у заједничко коло отаџбине. Од оно доба зна се и у Црној Гори шта је то држава и шта је отаџбина; зна се и осјећа се лијено, да сваки своју срећу и свој напредак може наћи само у срећи и напретку своје отаџбине, и да је сваки дужан не само у ратно него и у мирно доба служити њој једним дјелом своје снаге и свога иметка, а по потреби жртвовати се вас за њу.

На том темељу засновао је свети владика пријед сто година Црну Гору, и она и данас још стоји на том темељу, наравно с промијењеним облицима и границама, које је у течају развитка кроз читав један вијек стекла.

Црна Гора ће се, с помоћу Божијом и мудрошћу њенијех владалаца, и даље мијењати у развитку својих унутрашњих и спољашњих облика, али темељ ће јој вагда остати онај исти који је испод ње положио њен оснивач св. владика: темељ отаџбине слоге и љубави њенога цијелога народа.

На том темељу може се и кроз Црне Горе дизати на високо и ширити на далеко, као што и хоће, ако Бог да.

За то: Слава великом оснивачу пове црногорске државе, светом владци Петру I!

Петровска недјеља припада у Црној Гори *школи и просјети*. То је вријеме, када се код нас држи жетва умна и сабиру плодови, који су сазрели настојањем учитеља и трудом ученика преко цијеле године. На све стране наше драге отаџбине, у скромној пријестоници нашој и по другим мјестима Црне Горе гдје школа има, под високим кровом свијетлога владајућег дома, благословеног од Бога краснијем породом, као и у нискијем праземљушама црногорскијех школа држе се испити и оцјењују успјеси годишњијех трудова ученика и њихових наставника.

Народ, који поштује школу и уважава силну снагу знања која данас чини чуда у свијету, вагда са живим интересом прати наставу и умни развитак своје омладине и са неком душевном насладом задржава се при жетви школској, која се држи на измаку сваке школске године приликом школскијех испита.

И наш народ, и ако је одрастао у крвавом занату рата који му је друга нарав постао, вагда је високо цијенио књигу и ону велику силу која у њој лежи и која свијетом влада, јер се бистром уму његовом није могло отети, да се књигом и школом гаји и подиже у човјеку оно што је у њему најблагородније, што га одваја и подиже као господара изнад свијета животињскога и даје му способности да влада својом околином и да је узима у службу за своје разноврсне цијељи.

Појимајући на тај начин важност и значај школе наш се народ вагда од срца радовао њеном напретку, и свака би му нова школа и сваки нови успјех њен важило као једна битка славно добивена над непријатељем, и то још над каквим непријатељем? Над оним љутим непријатељем, који држи везане душевне силе и способности човјекове, који у густу тмину омотава оно сунце, сунце знања и просвјете, које ваља да свијетли што јачом свијетлошћу свакоме човјеку и сваком народу.

С тога се и ми често повраћамо у напјема расматрањима на школу и просвјету, увјерени будући да напјем сународницима ништа тако мило није као да разаберу у каквом се стању и каквим приликама находе наши наставни заводи.

Одзивајући се свесрдно тој племенитој радозналости нашега народа хоћемо и овом згодом да проговоримо неколико ријечи о постигнутим резултатима у школској години која је ето већ за нама.

Још нијесмо у стању, да тачно јавимо о резултатима који су постигнути у школској настави ове године по свијем крајевима наше драге отаџбине; али смо имали високу част и срећу да присуствујемо годишњем испиту првога и највишег ученика Црне Горе: Његове Свјетлости Књаза-Нашљедника, те овом приликом налазимо да пам је дужност о томе коју ријеч прозборити.

Сваки Црногорац, кога је Бог дјецом благословио, брине се за васпитни напредак своје дјече, а опет сви Црногорци, и који имају од срца порода и који га немају, будном пажњом прате васпитни развитак највишега сина црногорског: Његове Свјетлости Књаза-Нашљедника.

И то је са свијем природно, јер свакоме је до тога стадо да зна како је у души и у срцу онога који ће бити некад по милости Божијој Господар Црне Горе, какви се дарови, какве силе и склоности у њему развијају, у какве се моделе млада душа његова ставља, па које се правце упућује још нејака воља његова која се тек буди, и у каквим се облицима млађани карактер његов развија.

Природна је и са свијем појмљива брига коју о томе имају у првој линији узвишени Родитељи високога ученика, а за тијем и сваки Црногорац, јер свако има понешто што ће некада као највише благо оставити у аманет младоме Књазу-Нашљеднику: узвишени Родитељи његови црногорски пријесто и свој високи дом, поједини Црногорци, које је Бог породом благословио, своју дјечу и унучад, а сви скупа отаџбину и будућност њену.

У чије ће се руке та за сваког Црногорца највише блага овога свијета оставити, о њему се мора нарочито брига водити, како ће бити васпитан и како ће се спремити за тежке задатке свога живота, особито још када се на ум узме да Црној Гори тек предстоји нови живот пуно тежкога рада и неутруднога успљавања по свијема гранама државнијем и народним.

За то и осјећамо највише задовољство, што можемо јавити, по сопственом освједочењу које смо добили на овогодишњем испиту Његове Свјетлости Књаза-Нашљедника, да је васпитање будућег Владоца Црне Горе у добријема рукама и да се томе од стране његовијех узвишених Родитеља најсавјеснија пажња поклања.

А Ономе, од којег сваки дар савршен сисходи, имамо дубоко благодарити, што је на младога Књаза-Нашљедника налоо благослов свој положивши у душу и срце његово лијене клице душевнијех крјености, које ће се временом под вјештом руком згоднијех васпитача развити у сложну и складну суму снаге, те од младога Књаза-Нашљедника начинити оно што му свако од свег срца највише пожељети мора: ваљана човјека и Владоца Црногорског.

Можемо дакле с те стране са свијем спокојни бити, јер се благословом Божијим и вазда будном бригом и настојањем његовијех узвишених Родитеља у младоме Књазу-Нашљеднику живо развија човјек и Владалац Црногорски са свијем добријем својствима и даровима, коме ће његови узвишени Родитељи у своје вријеме (а то дај Боже да још далеко буде!) спокојно моћи предати у нашљедство црногорски пријесто и свој високи дом, данашњи нараштај своје потомство, а сви скупа милу нам отаџбину и њену будућност.

Само Боже дај, да се млађане сале и крјелости нашега Књаза-Нашљедника вазда развијају на миру, складно и напредно, без прекида и потреса, док се толико утврде и очеличе у њему, да се може добро осјећати не само у тихоме пристаништу мирнога живота, него и да може смјело у очи погледати бурама и непогодама, испред којих се нико на ни Владалац уклонити не може и кроз које сваки ваља да проведе свој брод и на њему оне који су му повјерени!

Како је од енора букнула колера у Мисиру, то да би се предупредило даље ширење њено и избјегле опасности које пријете од те заразне болести, влада Његовага Височанства Књаза наша је за сходно да изда слиједече предохранителне мјере које имају важити за све луке и пристане као и за цијелу обалу црногорскога приморја:

Лађе које долазе из доњег Мисира биће при доласку у наше луке подвргнуте квараини од 15 дана, ако је за вријеме путовања на лађу све здраво било. Вас товар, одијело и све остало на лађи биће окађено и очишћено.

Које лађе имају свога љекара и присију у нормалном стању здравља, њима ће се урачунати у квараину вријеме њиховога путовања.

Лађе које долазе из другијех лука Мисира, Сирије и Египта у Малој Азији, ако буду имале чисту патенту и ако је на њима све здраво било за вријеме путовања, и кад присију под коју луку црногорску, биће подвргнуте квараини од 7 дана.

Лађе које долазе с Малте, ако је на њима све здраво било за вријеме путовања, биће постављене у квараину за 15 дана рачунајући им у то и дане путовања, и последије строгог љекарског прегледа даће им се практика.

Свака лађа која дође у нашу луку макар из које луке с редице многог мора биће подвргнута строгом љекарском прегледу, прије него што јој се дозволи практика, а у случају најмање сумње биће постављена у квараину за 15 дана.

К измирењу Срба и Хрвата.

У своје вријеме јавили смо, како се племенитим настојањем неколиких родољуба, а нарочито благородном иницијативом на жалост сада већ покојнога др. а Макаца предузело у Загребу оснивање друштва, коме би циљ била, да рођену браћу: Србе и Хрвате у троједној краљевини приближи и измири на друштвеном пољу. Сада су већ изишла и потврђена правила тога друштва, те према племенитој циљани, којом је оно задануто, ваљамо да је вриједно, да их и наши читаоци сапајају.

Ево их од ријечи до ријечи:

I. Поглавље.

§. 1. Друштву „Даница“ је сврха, промицати у Загребу и изван Загреба друштвеност главном дажњом на то, да промицне, потпуни, искрени и трајни споразум међу Хрватима и Србима, те замјенити штоваље народне свјести и осјећаја, светије народне и поноса народнога, у којим и на част заједничке домовине.

§. 2. Да се ова сврха получи употребити друштво сва законом и моралом допуштена средства.

Нарочито служиће овој сврси:

- а) читаоница.
- б) поучна или забавна предавања и читања (свагда према сврси друштва) и расправљање истих.
- в) забаве у друштвених или у других, по потреби најмањих просторија.
- г) друштвени излети.
- д) потицање хрватских и српских књижевника и умјетника на промицање друштвене сврхе.

По могућности расписиваће друштво награде за књижевничка или умјетничка дјела, која могу послужити сврси његовој.

е) уређење подружница друштва у другим мјестима.

За промицање своје сврхе ступиће друштво у савез са другим друштвима, која законито постоје.

ж) утемељење књижнице, за коју ће се поглавито набављати дјела хрватских и српских списатеља.

Друштво сабираће о хрватској и српској литератури библиографичке прегледнице

§. 3. Читаоница у друштвеним просторијама биће снабђена довољним бројем часописа, нарочито хрватских и српских.

§. 4. Друштвене просторије биће члановима друштва приступне свакога дана од 8 сахата у јутру до најмање 11 сахата у вече.

Друштвене просторије биће тако уређене, да се ту чланови могу забављати дозвољеним играма, читањем, гласом и разговором и т. д.

§. 5. Сврси друштва одговараће и уређење друштвених просторија.

§. 6. Друштво пословаће у језику хрватском или српском, правила друштва, тисканице и објаве друштва штампати, односно писаће се латиницом и кирилицом.

II. Поглавље.

О члановима (приступ и иступ).

§. 7. Друштво састоји се из:

- а) утемељитеља.
- б) редовних и
- в) изванредних чланова.

§. 8. У друштво може као члан приступити сваки самостални изображени становник загребачки и странац без разлике пола и сталежа.

§. 9. Ко жели постати чланом друштва, треба да ту жељу писмено саопшти равнатељству, потписавши својеручно за то приређену тисканицу, коју може добити код чувара друштвенога.

Равнатељство приопштиће му писмено рјешење.

§. 10. Утемељитељем друштва сматра се члан, који друштву буде на једанпут у 10 мјесечним једнаким еброцима исплатио своту од 100 фор.

§. 11. Редовним или изванредним чланом друштва сматра се ко преузме у III. погл. установљене обвезе.

§. 12. Ко жели из друштва иступити — а слободно је то гледи обвеза само концем године — ваља да то писмено пријави равнатељству најкашње до 14. Децембра.

§. 13. Ко овај иступ не учини према одредби пређашње установе (§. 12.) дужан је и надаље испуњавати обвезе чланова.

III. Поглавље.

Дужности друштвених чланова.

§. 14. Сваки члан приступајући у друштво обавезује се потписом приступнице, да док буде чланом друштва не ће против сврхе друштва ничим изван друштва радити.

§. 15. Редовни и изванредни чланови плаћају приступницу и годишње приносе.

§. 16. Редовни чланови на име уписнице плаћају износ од 5 фор. унапријед или у два мјесечна рока, рачунајући ове од дана када су у друштво примљени; а у име годишњег приноса износ од 12 фор. на једанпут или у примјерним код приступа установљеним роковима унапријед.

§. 17. Изванредни чланови, — а такви могу бити само они који у Загребу стално пребивају, — плаћају половицу у §. 16. установљених износа.

§. 18. Исплате прима и потврђује за друштво друштвени благајник.

§. 19. Ко за по године заостале приносе не уплати у року од 14 дана након писмене опомене, може га равнатељство брисати из друштвенога именика.

Заостали приносица наплаћиваће се интервенцијом суда.

§. 20. Сваки члан друштва дужан је покоравати се одредбама равнатељства у оквиру ових правила изданим.

§. 21. Равнатељство ће чланове, који хотимиче противно правили, реду или сврси друштва раде, пристопити али озбиљно опоменути, а према околности избрисати из друштвенога именика.

§. 22. Ни један члан друштва не може на другога преијети свога права на долазак у друштво.

IV. Поглавље.

О праву чланова.

§. 23. Чланови имају право:

а) учествовати у главним скупштинама у смислу §. 26. погл. V.

б) присуствовати свим друштвеним забавама, те полагати по вољи друштвене просторије с породицом (супруга са одраслом несамосталном дјецом, која с родитељима живе у заједничком кућанству).

в) довађати стране као госте у дужност, да их забавиће у посебну за то одређену књигу, те да их преставе пред сједници друштва или којем члану равнатељства, након уз придржај права садржајнога у §. 20.

Тако уредни гости имају права полагати 8 дана беслатно друштвене просторије. По измаку тога рока ваља да друштву приступе, ако желе на даље бити учесници права чланова.

§. 24. Чланови утемељитељи имају сва права редовних чланова, исто тако изванредни чланови, док бораве у Загребу.

§. 25. Изванредном члану достављаће друштво друштвене објаве поштом.

V. Поглавље.

О главним скупштинама.

§. 26. Главну скупштину сачињавају утемељитељи, редовни и изванредни чланови, саставни се на позив равнатељства.

Скупштинама предједава предједник равнатељства, који је уједно предједник друштва.

§. 27. Главна скупштина сазваће се сваке године у другој половини мјесеца Јануара; она је овлашћена стварати ваљане закључке, ако је 25 друштвених чланова присутно.

Осим тога може се држати изванредна главна скупштина само на захтјев од 20 чланова, коју је предједник дужан сазвати најдаље за 14 дана.

§. 28. У дјелокруг главне скупштине пада:

а) избор равнатељства и то: предједника, једнога потпредједника, 12 одборника и након 2 члана и 2 замјеника, који ће годишње рачуне положене по равнатељству концем Децембра прегледати, те о њима свој предлог подијети првој главној скупштини.

Бира се тајно, а цељује ваља особно предавати повјеренству, одређеном за то по предједнику (друштву) скупштине.

б) одлучавати о преицама правила друштвених.

в) одобравати годишње рачуне.

г) расправљати о буди са стране равнатељства, буди са стране појединих друштвених чланова стављеним, те најмање 8 дана прије скупштине писмено равнатељству пријављеним, предлозима.

§. 29. Закључци се стварају већином гласова; а кад су гласови раздјелени, одлучује предједник.

VI. Поглавље.

О равнатељству.

§. 30. На челу друштва стоји равнатељство изабрано према §. 28. а) на једну годину дана.

Избраним чланом равнатељства сматра се онај, који је добио већину преданих гласова.

§. 31. Равнатељство бира из своје средине благајника, тајника и три члана, од којих ће поред предједника, а по упуту цјелокупнога равнатељства, један руководиоци поучни, други економни, а трећи забавни дио управе.

Свакоме од ових управитеља ваља замјеника изабрати.

§. 32. Равнатељство држи своје сједнице редовно свакога мјесеца; а буде ли од потребе, и више пута.

Сједнице сазива предједник, дотично потпредједник, писмено и барем 24 сахата прије сједнице.

Закључује се већином гласова; буду ли гласови подјелени, одлучује предједник. За ваљан закључак треба да буде 7 одборника присутни.

§. 33. Равнатељство управља друштвеним иметком, прима и издаје новце; али треба да сваке године тачно рачун друштву положи.

У ту сврху има рачуне своје концем Јануара сваке године закључити те предати изабраним по главној скупштини прегледатељима (§. 28. а) или њиховим замјеницима на преглед, тиме, да ови будућој главној скупштини о тим рачунима поднесу свој предлог.

§. 34. Равнатељство води читаву упуту и само у хитним случајевима власта је предједник, посавјетовани се с тајником и још два члана одбора, одредбе сам учинити које треба, да у будућој сједници равнатељству на накнадно одобрење предложи.

Дознаке на благајницу отиравају се из сједнице равнатељства уз потпис предједатеља и тајника.

Хитне доставе отиравиће мимо сједнице на благајника предједник уз против потпис дотичнога стручнога управитеља. Те доставе ваља равнатељству накнадно на одобрење саопштити.

§. 35. Равнатељство власно је нове чланове путем бајотаже примити, молбе за приступ без навода разлога одбијати, те истине по смислу правила примити.

Осим тога поједине чланове брисати из именика друштвених чланова у случају §§. 19 и 21.

§. 36. Равнатељство бира часописе, дневнике и новине за друштвену читаоницу, одређује број и врсте забави; саставља правила за читаоницу и просторије намијењене игри и разговору, саставља односне ценовнике те то све припошћује члановима сходним начином.

§. 37. Друштво заступа према трећим особама и према областима предједник, а у његову одсуству потпредједник.

VII. Поглавље.

О разлазу друштва.

§. 38. О разлазу друштва одлучује главна скупштина са већином од $\frac{2}{3}$ присутних, но о томе се може расправљати само онда, ако тај разлаз захтијева и пријави по §. 28. д. бар половица свију чланова.

§. 39. Ако се друштво разиђе, најприје ће се из цјелокупне друштвене имовине дугови намирити, а чисти остатак да-

ће се у коју општу корисну сврху по закључку главне скупштине.

Књижевни производи пришаће „Југословенској академији знаности и умјетности.“

§. 40. Ако се друштво растури без саслушања главне скупштине, припада чиста имовина „Југословенској академији.“

VIII. Поглавље.

§. 41. Засноватељи друштва конституисаће се након потврде ових правила као привремено равнатељство, те ће док прва главна скупштина не изабере дефинитивно равнатељство, поступати по пропису поглавља VI, изабравши изнимно предједатеља и остале члановике друштва.

Политички преглед.

Судећи по нашој денеси из Лондона од 30. пр. м. као и по многим другим знацима, одношаји између **Инглеске** и **Францеске** баш као да нијесу најбољи. Саопштења Гледетона у инглеском парламенту доиета су са својим изненађујућа. Поступак францескога адмирала у Мадагаскару такав је као да је на прагу рат између Францеске и Инглеске. Издали наредбу инглескоме консулу у Таматави, да за 24 уре има изиети из тога мјеста, а кад исти консуло умрије прије тога рока, не допустити официерима инглескијем да учествују при погребу, одсећи онијема, који су дошли на сировод, повратак на лађе, уапсити секретара инглескога консулата и једнога мисионара инглеског, — то је све већ јако дебело и густо. Истина је, да Инглези не иду баш на руку Францезима у њиховијема плановима око Мадагаскара, и да им не би баш неправо било, ако би се Францезима помислило ти планови; али да ће се одношаји између те двије велике силе тако напрасно поопштити, то за сад бар нико није могао очекивати. Гледетон саопштавајући овај догађај парламенту рекао је, да је влада инглеска дала на знање влади францеској, да ће очекивати објашњења, која ови случај захтијева.

И иначе, већ од дуже времена, влада врло раздражен тон у новинарству францеском и инглеском. Нарочито од како је колера букнула у Мисиру, францески листови обасипљу Инглезе свакојаким пребацивањима, биједећи их да су они криви што је колера букнула тамо, јер су преставили своје египетско материјалне интересе сигурности и добром здрављу човјечанства. Инглеска штампа брани се — ога колико год може и изјављује да се налази јако увријеђена тијем пребацивањем францеским. „Република францеска“ на то одговарајући доијела је читав регистар гријехова које су Инглези починили, и изводи из тога, да они не заслужују нимало да буду поштеђени. „Како ти мени, тако ја теби“ — вели „Република францеска“

* *

Осим колере још ће можда већма раздрајити Францезе и огорчити их против Инглеза то што се ови тврдо наумили да поред постојећег **суеског** канала ограде још један који ће бити искључиво инглески. О томе је већ учињена погодба са Лесеном и влада инглеска пружила је францеском подузачу на ту циљез 200 милиона франака. Кад се овај план изведе, онда ће пасти јамачно онај први канал, од кога су акције и сада већином у инглеским рукама, но који по одређењима друштвеним припада Францезима, јер управа и контрола има увјек остати у Францеза. Да би се дакле ослободили те зависности од Францеза на суеском каналу и на тај начин постали неограничени господари у Мисиру, Инглези су пријегле једноме средству које њима не може пасти нимало тешко, јер су им кесе пуне. Ко је јачи, тај и табачи.

* *

Размирица између **Аустро-Угарске** и **Румуњске** због познатог говора Градишћанова завршена је. Влада румуњска учинила је формално задовољење влади аустро-угарској. Она је у то име предала аустро-угарском посланику у Букурешту једну ноту, у којој је осуђен садржај бесјед Градишћанове и изражена жеља да се размирица која је тјем поводом постала заврши. Бечки званични лист саопштавајући ту ноту доноси изјаву од стране владе аустро-угарске, којом се ова задовољава изјавом владе румуњске.

* *

Тешка и самртна болест **графа Шамбора** у Фросдорфу јако је узнемирила политичке кругове францеске. Монархисте спремају се, да поводом тога догађаја предузму нове нападе против републике. Већ су неки главари бивших владајућих домова отишли на боничку поштељу Шамборову, да се с њим и међ собом посаветују шта би се имало предузети за случај смрти. Од своје стране влада републиканска изјавила је да се она ничега не боји; она ће будним оком пратити држање претендента и њихове стране

